

SO MØTTUST MÓTSETNINGARNIR

Í ein tíma stillaðu tveir høvuðspersónar hjá Sea Shepherd seg framman fyri føroyingar at svara spurningum. Til tíðir vóru ungu kvinnurnar at rokna sum skotskivur, meðan upptøkutól dokumenteraðu lötuna, tá vanligi føroyingurin hitti umstríddu aktivistarnar

Jón Brian Hvidtfeldt

Hóast nøgdirnar av tvøsti og spiki hava verið søguliga lítlar í summar, so hevur kjakið um grindadráp sjáldan verið heitari. Kjaktráðir-nir á sosialum miðlum sum Facebook hava verið meturlangir, hóast tað sambært føroyingum hevur verið lúkað dúgliga burturúr. Føroyingar hava ferð eftir ferð víst á, at teirra innlegg við rættleiðingum til Sea Shepherd og tilvísingum til fakta um grind eru strikað á teimum síðum, sum Sea Shepherd oddamaðurin Paul Watson hevur ræði á.

Á Fólkafundinum farna vikuskiftið fekk kjakið á sosialu miðlunum fyri fyrstu ferð andlit. Sea Shepherd hevði sín bás á fundinum, og leygarkvøldið klokkan 19 skipaði felagsskapurin fyri almennum tiltaki.

Tað er tó eingin Paul Watson at hóma nakrastaðni. Ei heldur umvegis Skype úr Fraklandi, eins og vit sóu hann í Degi & Viku herfyri.

Lamya Essemlali og Magdalena Gschnitzer stilla upp. Fyrirnevnda stendur á odda fyri sjóstríðnum hjá Sea Shepherd í Føroyum. Hin er leiðari fyri átakið á Sandi og leyp sjálv á bláman í nógv umrøddu grindini leygarkvøldið 30. august, sum fyri eina stund broytti Sandsvág til eina krigszonu. Sjónbandamyndir hjá Sea Shepherd frá hesum grindadrápi vísa ein mann umborð á einum glastrevjabáti peika við byrsu, og sambært Sea Shepherd siktir hann eftir tveimum Sea Shepherd fólku, ið standa í sjónum og við ljóði royna at stýggja hvalirnar burtur. Annar teirra var Magdalena Gschnitzer.

– Eg sá hvalir doyggja. Tað var brutalt og ræðuligt, og fær meg at vilja hetta stríðið upp aftur meira, sigur

Gschnitzer, sum er ættað úr Italia.

– Fólk fortelja mær, at tað hevði verið løgið ikki at drepa grind. Tað er væl tað, man rópar siðvenja. Men grindadrápið er ikki neyðugt meira, sigur Essemlali, sum er ættað úr Fraklandi.

Eftir eina stutta framløgu, har millum annað myndir frá grindadrápinum á Sandi verða vístar, verður orðið givið frítt til spurningar. Stúgvandi fult er á palli tvey, fleiri sleppa ikki framat, men mugu taka til takkar við plássi í aðru røð. Løgreglan, sum hevur verið nærum ósjónlig á Fólkafundinum, er eisini væl umboðað við fimm seks fólku.

– Eru tit ímóti at drepa og eta djór, ljóðar ein tann fyrsti spurningurin.

– Jú, vit eru vegetarar.

– Tit hava ongan rætt til at vera her. Tit eru ikki aktivistar, men terroristar!

– Vit hava rætt til at vera her, vit hava ikki brotið nakra lóg.

Ferð kemur á dialogin, sum balanserar á eini knívs-egg. Summi eru uppøst, onnur bara forvitin.

– Vit hava brúk fyri grindini.

– Alskins kjøt, enntá úr so fjarskotnum londum sum Ný Sælandi, liggur til keyps í kølidiskunum í tykkara handlum.

Kjakið flytir seg inn á mentan og kjakmentan.

Stríðið um orð

Meðan føroyingar í sínum lagi royna at vísa á rættin til at drepa grind, síggja út-lendsku eyguni eina aðra mynd.

– Eg var í grindini á Sandi. Fyri meg var grindadrápið at samanbera við eina veitslu. Fólk drukku øl, róptu og stuttleikaðu sær. Eg sá, hvussu fólk broyttust, greiðir Magdalena Gschnitzer frá.

–Hví verða øll okkara argument og tilvísingar til fakta strikað á Facebook-síðunum hjá Sea Shepherd? Hví verða vit, sum vilja kjakast við tykkum, bannlýst frá kjakinum?

Spurningarnir verða undirbygdir av einum lista við 87 føroyingum, sum eru tikin burtur av kjaktráðum á Facebook-síðum hjá Sea Shepherd.

– Vit renna ikki undan, eg veit ikki hví summi verða strikað, sigur Lamya Essemlali og tekur ímóti listanum, samstundis sum hon aftur fer í offensivin:

– Latum okkum gloyma Facebook og í staðin tosa saman her.

Áhoyrararnir hava hug at muta ímóti. Hava ilt við at svølgja, at teirra argumentir, rættleiðingar, fakta og dokumentation verða strikað. Verða beinleiðis lúkað burtur úr kjakinum á Facebook.

– Gloym Facebook. Vit eru her nú. Latum okkum møtast í dialoginum, endurtekur Essemlali.

– Høvdu tit virt úrslitið, um ein meiriluti av føroyingum á fólkaatkvøðu næsta summar hevði atkvøtt fyri grindadrápi?

– Um tað merkir, at vit ikki koma aftur at mótmæla grindadrápi, so kann eg ikki lova nakað.

Globalisering

Ein ung kvinna tekur orðið. Visir á týðningin hjá henni sum einlig mamma at fáa grind, tí kjøt er dyrt at keypa í handlunum.

– Har eru aðrar loysnir. Grind er ikki loysn á fátækra-dømi í Evropa í 2014. Eingin eigur at geva sínum børnum dálkaðan mat. Grindin er dálkað, og tí neyvan heilsugóð fyri tíni børn.

– Hvat við at rudda upp í allari tí dálking, sum fer fram kring heimin?

Lamya Essemlali hevur lisið umhvørvisvísind og hevur hug at tosa um dálking í breiðari høpi.

–Tað er rætt, at Fraklandi, Bretland og onnur lond dálka illa. Men tit eru partur av tí. Eg siggi somu snildfonir og onnur nýmótans ting í tykkara handlum sum aðrastaðni. Tit eru ikki offur.

– Eru tit greið yvir, at á hvørjum ári doyggja kanska eini 6-7000 nísur í gørnunum hjá donskum fiskimonnum. Hvat við at gera nakað við ta støðuna?

Spurningurin um nísurnar, á donskum marsvin, varð lutvíst vendur móti donskum Sea Shepherd limi á áhoyraraplássinum.

– Hatta er besti spurningurin higartil í kvøld. Vit hava nógv herferðir kring heimin, men vit røkka ikki alt, ljóðaði svarið frá Essemlali.

– Hvar er Paul Watson?

– Hann er í Fraklandi.

– Standa tit inni fyri øllum tí, sum hann hevur ført fram móti føroyingum?

– Paul er Paul. Vit eru øll individualistar.

– Tit blíva við at skriva, at Føroyar fáa pengar frá ES, og at vit bróta ES-lóggávu við at drepa grind. Vil Paul Watson rætta hetta?

– Paul skrivur, tað hann hevur hug at skriva. Men eg skal bera honum boðini.

Fair

Tíðin er við at renna út, tá ein eldri kvinna biður um orðið.

– Persónliga eri eg vegetar, og eg haldi ikki at grindadráp er neyðugt. Men eg virði føroysku siðvenjuna at drepa grind, ið er ein lutur í tí samfelag, sum eg eri vorðin partur av og góð við. Tað sær meg at siggja alla ta manipulation, ið fer fram um grindadrápið, serliga úr penni Paul Watson's, segði kvinnan og nevndi dømi:

– Eg havi lisið, hvussu Paul í skrift lýsir grindadrápið, og eg kenni meg ikki aftur. Tí havi eg tikið hansara setningar og leitað fram, hvaðan teir stava. Upprunatekstirnir lýsa grindadráp í seytjandu øld, í nítjandi øld og triði teksturin er skrivaður í 1943. Eingin teirra lýsir føroyska grindadrápið í dag, segði kvinnan og vísti til fleiri dømi um ábøtur, ið eru gjørdar fyri at bøta um grindadrápið.

Hon vísti aftur uppá haldið hjá Watson um at føroyingar reka vinnuliga hvalaveiðu og millum annað útflyta grind til Norra.

– Eftir mínum tykki er her talan um sera álvarsliga manipulation af fakta. Eg virði nógv lutir í arbeiðnum hjá Sea Shepherd, men skulu tit argumentera ímóti

grindadrápi, geri tað so erliga og við fakta.

Tá lógvabrestirnir høvdu lagt seg, fekk átaksleiðarin hjá Sea Shepherd seinasta orðið.

– Um vit hava sagt nakað skeivt her í dag, lat meg so frætta. Eg hevði ynskt at Paul var her at svara tínum spurningum. Eg kann ikki svara vegna Paul Watson. Eg kann bara svara vegna meg sjálva, og tað er at vit royna altíð at halda okkum til sannleikan, tí sannleikin er nóg mikið í sær sjálvum, sigur Lamya Essemlali og ger eina seinastu roynd at verja sín leiðara:

– Nógv av tí, sum Paul Watson sigur, verður twistað ella tikið úr konteksti. Eisini verður hann gjørdur til ein "dæmon", bæði her og í øðrum londum. Nógv byggir á misskiljingar.

Timin við Sea Shepherd er farin. Rullandi myndatólni verða sløkt. Summi vilja vera við, at tímin á heimliga Fólkafundinum við Løkin í Runavík er stroymaður beinleiðis út á netið, út til altjóða samfelagið. Onnur óttast, at propagandamaskinan hjá Sea Shepherd aftur fer at kuta sundur tað, ið er ført fram á fundinum. At føroysku argumentini aftur verða lúkað burtur, áðrenn heimurin hoyrir tey.